

Отже, майбутньому вчителю-словеснику важливо навчитися володіти словом як основним інструментом своєї професійної діяльності. Водночас він повинен навчити мовної майстерності учнів, виховати культуру мовлення й стилістичну вправність. Завдання вчителя української мови і літератури – кваліфіковано організувати навчання учнів зв'язному мовленню, творам та іншим видам літературно-творчої роботи. Ці вимоги до професійної підготовки вчителя-словесника висувують стилістику на одне з центральних місць в системі профільних дисциплін лінгвістичного циклу.

Список використаних джерел:

1. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ.; за ред. д-ра техн. наук, проф. Ю. М. Рашкевича та д-ра пед. наук, доц. Ж. А. Таланової. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2015. – 106 с.
2. Мацько Л. Стилістика української мови: програма для філологічних факультетів вищих навчальних закладів України / Л. Мацько // Дивослово. – 2002. – № 9. – С. 50-57.
3. Мацько Л. І. Стилістика української мови: підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; за ред. Л. І. Мацько. – К.: Вища школа, 2003. – 462 с.
4. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах: підручник / кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк. – К.: Ленвіт, 2005. – 400 с.

Сірант Н.П.

*викладач-методист,
Педагогічний коледж*

*Львівського національного університету
імені Івана Франка;*

асистент,

Львівський національний університет імені Івана Франка

Дума З.М.

*спеціаліст вищої категорії, старший учитель,
учитель СЗШ № 42 м. Львова*

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДИТИНИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Все частіше і частіше приділяється увага до проблеми теорії та практики естетичного виховання дитини на уроках математики в початковій школі, як засобу розумового, морального виховання так і, як важливого засобу формування відношення до реальності до засобу формування всесторонньо розвиненої особистості.

Відчуття краси природи оточуючих людей, речей створює в дитині особливі емоційно-психічні стани, збуджує інтерес до життя, загострює допитливість, розвиває мислення, пам'ять, волю і інші психічні процеси [1, 2, 3]. Творити особистість та естетичну культуру, у найбільш сприятливому для цього, молодшому шкільному віці – відзначає багато педагогів, письменників, діячів культури (В.О. Сухомлинський, К.Д. Ушинський, Б.М. Неменський).

На уроках математики, насамперед геометрії, потрібно розвивати в учнів просторову уяву. А для цього необхідно вчитися сприймати певні образи, щоб вони згодом виникали в свідомості школярів. Питання про виникнення образу в свідомості особистості досліджували ще античні філософи (Платон,

Аристотель). Особливої уваги заслуговують праці про виникнення зорового образу під час сприймання художньої ілюстрації. У психолого-педагогічній літературі вирішується питання про вплив ілюстрацій на розвиток уважності, спостережливості, емоційності учнів (Я.А. Коменський, К.Д. Ушинський, С.Ф. Русова, П.М. Якобсон).

Естетичне виховання молодших школярів при вивченні будь-якого предмета повинно будуватися на основі виявлення естетичних елементів у змісті і формах пізнавального процесу. Тим більше, що роль кожного навчального предмета, що відображає якості певної сторони дійсності і області науки, незамінна і неповторна в загальному процесі естетичного виховання учнів. Одночасно не тільки в кожному навчальному курсі, а й між різними предметами повинні бути взаємозв'язки, що сприяють формуванню естетичної спрямованості дій і оцінок школярів, що позитивно впливає на пізнавальну, естетичну і творчу активність. В основі реалізації завдань виховання культури поведінки, має лежати синтез загальнолюдського досвіду і моральних цінностей та особливостей дітей. Тому необхідно звертатися до джерел української народної педагогіки, в яких нагромаджений досвід народу щодо виховання та навчання дітей різного віку, його погляди на мету, завдання й методи виховання молодого покоління, традиційні для українців форми та засоби виховного впливу. На основі багатовікового досвіду українців склалися народна філософія, мораль, система знань і вірувань, які й утворили основу української народної педагогіки. Педагогічні знання та вміння народу зосереджені в українському фольклорі, традиціях, звичаях та обрядах, що можна використовувати як засоби виховного впливу на учнів початкових класів. На уроках математики в початковій школі повинно бути естетичного виховання як раціональний зміст і як художнє виховання.

Навчити бачити прекрасне довкола себе в оточуючій дійсності, призначена система естетичного виховання. Естетичний компонент притаманний математичній науці. На відміну від більшості інших дисциплін математика, має предметом свого навчання не безпосередньо речі, що становить навколишній світ, а просторові форми та кількісні відносини, властиві цим речам. Мова математики – це особлива мова науки. У відмінності від природної мови, яка в основному класифікує предмети і тому є мовою якісною, мова математики перш за все кількісна [5, с. 104]. Найважливішою перевагою кількісної мови математики є стислість і точність. У цьому її величезна перевага і в цьому її краса, бо саме в математичній мові втілюється один з основних ознак краси в науці: зведення складності до простоти.

У ряду математичних дисциплін шкільного курсу початкової освіти важлива роль відводиться вивченню геометричного матеріалу. Вплив на мотиваційну сферу відбувається на початок уроку – це дуже важливий момент з виховної точки зору. Урок можна почати з виконання таких завдань, які виведуть на можливість створити проблемну ситуацію. Наприклад, при вивченні теми формули знаходження периметра чотирикутника, можна організувати самостійне відкриття формули знаходження периметра квадрата. При даному прийомі відбувається розумове виховання, виховується творча самостійність, сила волі, працьовитість, відповідальність [5, с. 144]. Так само, урок можна почати з практичної роботи дослідницького характеру. Наприклад, при вивченні теми «Площа трикутника» на початку уроку роздаємо кожному вирізані з паперу трикутники різного вигляду і запропонуємо за допомогою палетки знайти їх суму (периметр). Обговорюючи результати практичної роботи, молодші школярі роблять

висновок, що сума у всіх вийшла приблизно однакова – з'являється гіпотеза, яку потрібно довести. Проведення такої роботи дозволяє виховувати критичне мислення, працьовитість, акуратність, дозволяє створити ситуацію успіху, викликає інтерес, створює мотиви до вивчення теми. На етапі актуалізації опорних знань можна організувати також, різними способами. Це може бути робота з пропедевтики геометрії з готовим кресленням, складання свого завдання, завдання – загадки «На що схоже?», «Що ти бачиш?», «Накресли свою геометричну фігуру і розфарбуй її» і так далі. Все це дозволяє виховувати сміливість думок, відповідальність, пізнавальну та розумову активність, критичне мислення, естетичні смаки.

4	9	2
3	5	7
8	1	6

Так, «магічні» квадрати, якими займалися ще здавна в Індії та Візантії, – цей вдячний матеріал для естетичного виховання учнів доцільно використовувати як на уроках, так і в позакласній роботі з математики. У молодших класах відбувається ознайомлення дітей з так званою «магічною сумою» – сумою натуральних чисел від 1 до 10, які розставлені так, що сума чисел у кожному рядку, стовпці та діагоналях – однакова. Молодші школярі дізнаються також, що найменший «магічний» квадрат (його знайдено в стародавньому китайському рукописі) може мати 9 полів.

На уроці математики в початковій школі ми можемо використовувати різноманітний контроль в системі виховних завдань. Різноманітні види контролю, з погляду естетичного виховання дозволяють здійснювати виховувати відповідальність, етичне виховання, культуру естетичного виховання, критичність, самостійність, комунікабельність, силу волі, працьовитість.

Справі естетичного виховання слід підпорядкувати і посилення вимог до культури усних та письмових обчислень, до написання математичних знаків і цифр, виконання рисунків на дошці і в зошиті.

Дуже важливо, щоб використовувані вчителем математичні моделі (як фабричні, так і саморобні) давали не лише навчальний, а й виховний ефект, тобто вони мають бути не тільки практично корисними, а й красивими.

З усіх навчальних предметів, за умов методично правильної організації навчального процесу естетично-виховні аспекти виявляються на різноманітних уроках початкової школи. Вони дають змогу правильно формувати ідеали, смаки, естетичні знання учнів, творчі здібності, розвивати їхні естетичні почуття тобто допомагають закладати фундамент загального естетичного розвитку. Водночас вони значно підвищують ефективність навчально-виховної роботи школи [5, с. 44].

Будь-який урок несе величезний виховний потенціал і тому, на вчителя початкової світи, покладається велика відповідальність, щоб не нашкодити дитині молодшого шкільного віку. Якщо урок математики побудовано методично правильно, то він виховує кожним своїм етапом.

Тому сучасна початкова школа має не просто давати знання, а й формувати естетичні смаки, культуру, так як вона повинна вчити бачити прекрасне. З огляду на це ми повинні пам'ятати, що урок з математики в початковій школі має бути, перш за все цікавим, насиченим інформацією, різноманітним за формою проведення, обладнаним яскравою, естетичною, кольоровою наочністю.

Список використаних джерел:

1. Антонюк В.З. Формування художньо-естетичної культури старших підлітків у процесі вивчення інформатики у загальноосвітній школі: автореф. дис. на здобуття наук. Ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / В.З. Антонюк. – Херсон, 2008. – 20 с.
2. Васянович Г.П. Вибрані твори: В 5-ти т. Т. 1: Філософія: Навчальний посібник / Григорій Петрович Васянович. – Львів: Сполом, 2010. – 348 с.
2. Мішкіс А.Д. Про розвиток математичної інтуїції учнів / А.Д. Мішкіс, П.Г. Сатъянов // Математика в школі. – 1987. – № 5. – С. 18.
3. Сікорський Д. Питання естетичного виховання у навчально-виховному процесі / Д.Сікорський // Рідна школа. – 2012. – № 3. – С. 41.
4. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / Василь Сухомлинський // Вибрані твори: у 5 т. – К.: Радянська школа, 1977. – Т. 3. – С. 5-279.
5. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / М.М. Фіцула – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с.

Смальоха Л.С.*студентка,**Науковий керівник: Барнич О.В.**кандидат педагогічних наук, доцент,**Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т.Г. Шевченка***КАЗКА ЯК ЗАСІБ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ
ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Нові соціальні реалії вимагають якісно нових дослідницьких підходів до проблеми морального виховання молодших школярів. Актуальність її визначається зростанням значення гуманістичних завдань сучасного суспільства щодо реалізації наявних суспільних можливостей і резервів у цьому напрямі. Водночас, практика морального виховання в цілому характеризується протиріччями і суперечливістю. Це зумовлено недоліками суспільного розвитку, негативними прикладами поведінки дорослих, що нині повсюдно спостерігається: розбіжність слова і діла, соціальна індиферентність, жорстокість і байдужість у ставленні до оточуючих, граничний егоцентризм.

Особливе місце у моральному вихованні молодших школярів належить засобам української народної педагогіки, зокрема українським народним казкам. Виховний потенціал народних казок досліджували В. Анікін, С. Литвиненко, С. Русова, М. Чумарна та ін. Національний фольклор як засіб морального виховання учнів розглядають О. Алексійчук, О. Воропай, Г. Довженко, С. Горбенко, П. Ігнатенко, М. Стельмахович, Є. Сявавко та інші.

Казка є невід'ємним елементом у вихованні дітей. Вона доступною мовою вчить дітей життя. Діти беруть з них багато корисних для себе знань: перші уявлення про час та простір, про зв'язки людини з природою, з предметним світом. Казки дозволяють дитині вперше відчувати хоробрість і стійкість, побачити добро і зло [1, с. 3].

За допомогою казки у дитини формуються морально-естетичні почуття. Її етичний потенціал містить у собі джерело моралі і водночас є народним засобом виховання (В. Даль, В. Сухомлинський, М. Чумарна).